

Lindencrone
Werlauff

Dansk
retspleje

7. UDGAVE

2017

 KARNOV
GROUP

Lars Lindencrone Petersen & Erik Werlauff
Dansk retspleje – Civil-, foged-, skifte- og straffeprocessen
7. udgave/1. oplag
© Karnov Group Denmark A/S, København 2017

ISBN 978-87-619-3913-5

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed
Sats og tryk: Specialtrykkeriet Arco A/S

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Forord til 7. udgave, 2017

DANSK RETSPLEJE giver som i alle de foregående udgaver sin læser en samlet, integreret fremstilling af dansk retspleje, der ellers traditionelt fremstilles opdelt i civilproces, straffeprocess, insolvensproces etc.

DANSK RETSPLEJE er unik, idet værket er den eneste danske fremstilling af retsplejen, der giver et samlet lærebogs- og håndbogsmæssigt billede af hele retsplejen – både af civile retssager, fogedsager, skiftesager og straffesager.

Det oprindelige sigte med bogen – det samlede billede af retsplejen – er fastholdt gennem samtlige udgaver, også i denne 7. udgave fra 2017.

København og Aalborg, marts 2017

Lars Lindencrone Petersen Erik Werlauff

INDHOLD

Forord til 7. udgave, 2017 5

Forkortelser 13

I. DOMSTOLSSYSTEMET 15

A. Retssystemets institutioner 15

1. Højesteret, landsretterne, byretterne samt Sø- og Handelsretten og Tinglysningssretten 15
2. Den Særlige Klageret 21
3. Arbejdsretten og faglige voldgiftsretter 22
4. Boligretterne 26
5. Domstolenes administration 27
6. Procesbevillingsnævnet 28
7. Privat tvistløsning: Voldgift 33
8. Ankenævn og Folketingets Ombudsmand som surrogat for forvaltningsdomstole 48
9. EU-Domstolens og EU's rolle i procesretten 53
10. Menneskerettighedsdomstolens og EMRK's rolle i procesretten 55

B. Retssystemets personel 61

1. Dommere, dommerfuldmægtige og retsassessorer 61
2. Domstolssekretariatet 76
3. Advokater 77
4. Kammeradvokaten 84
5. Anklagemyndigheden 86
6. Politiet 90
7. Doms mænd, nævninger og søkyndige lægdommere 92
8. Sagkyndige retsmedlemmer 97
9. Stævningsmænd 100
10. Inkassovirksomhed 101

C. Retsmøder, domme og aktindsigt i retsplejen 103

1. Forkyndelse af stævninger, anklageskrifter mv. 103
2. Offentlighed i retsplejen 109
3. Retsmødernes forløb 118
4. Afhøringer 122
5. Retsbog og dombog 144

- 6. Votering og dom 145
- 7. Aktindsigt (dokumentoffentlighed) 150

II. CIVILE RETSSAGER 161

- A. Overvejelser før eventuel retssag 161
 - 1. Anticiperet bevisførelse og bevissikring: Syn og skøn mv. uden retssag 161
 - 2. Sagsomkostninger 168
 - 3. Fri proces 177
 - 4. Retshjælp 182
 - 5. Udenretlige forligsforhandlinger og procesaftaler 184
 - 6. Udenretligt forlig 187
 - 7. Billig sagstype om krav på højst 50.000 kr. (småsager) 188
- B. Anlæg af en civil retssag 192
 - 1. Hvor i Danmark skal sagen anlægges? 192
 - 2. Kan sagen overhovedet anlægges i Danmark? (domstolenes internationale kompetence) 201
 - 3. Værnetingsaftaler og andre kompetenceaftaler 219
 - 4. Sagsanlæg i 1. instans 222
 - 5. Hvem er sagens parter? 228
 - 6. Indlevering af stævning til retten. Kravene til stævningen 269
 - 7. Nogle virkninger af, at sagen er anlagt 277
- C. Sagens forberedelse 289
 - 1. Mundtlig eller skriftlig forberedelse? 289
 - 2. Svarkrift, replik og duplik 290
 - 3. Påstande 291
 - 4. Anbringender 295
 - 5. Beviskrav – bevisbyrde, bevisbedømmelse, bevisstyrke og edition 299
 - 6. Forhandlingsmaksimen 314
 - 7. Dispositionsmaksimen 321
 - 8. Udeblivelse 324
 - 9. Formalitet og realitet 326
 - 10. Forskellen på afvisning, henvisning og frifindelse 328
 - 11. Bevisfremskaffelse under sagens forberedelse 331
 - 12. Det forberedende møde efter rpl. § 353 353
 - 13. Kan sagsøgeren hæve sagen? 355
 - 14. Forberedelsens afslutning 357
- D. Hovedforhandling 357
 - 1. Udeblivelse 358

- 2. Nyt processtof (nova) 358
- 3. Kronologi 359
- 4. Afklarende spørgsmål fra retten 360
- 5. Processuel skadevirkning af uklarheder mv. 362
- 6. Forligsforsøg og rettens tilkendegivelse 363
- E. Dom og domsafsigelse 364
 - 1. Dom eller kendelse? 364
 - 2. Afgørelse i delspørgsmål (delafgørelser) 365
 - 3. Anerkendelses- eller fuldbyrdsdom 370
 - 4. Konstaterende eller konstitutiv dom 373
 - 5. Summarisk skrevne domme – kun ved byret 374
 - 6. Dommen og dens opbygning 375
 - 7. Domsafsigelsen 377
- F. Specielle sagstyper (specialproces) 378
 - 1. Familieretlige statussager 379
 - 2. Sager om frihedsindgreb 389
 - 3. Indgreb i ejendomsretten mv. 392
- G. Retsmidler 393
 - 1. Overblik over retsmidlerne 393
 - 2. Anke 397
 - 3. Kære 412
 - 4. Retskraft og eksekutionskraft 418

III. FOGEDSAGER 433

- A. Introduktion 433
- B. Umiddelbare fogedforretninger 435
 - 1. Begreb og betingelser, herunder »klarhedskriteriet« 435
 - 2. Nogle anvendelsesområder for umiddelbare fogedforretninger 440
- C. Foreløbige retsmidler (arrest, forbud og påbud) 457
 - 1. Overblik over de forskellige former for foreløbige retsmidler 457
 - 2. Fælles træk: Krav om sikkerhedsstillelse samt erstatningspligt ved uretmæssig foretagelse 459
 - 3. Fælles træk: Opfølgning gennem retssag om det materielle krav 463
 - 4. Nærmere om arrest 465
 - 5. Nærmere om forbud og påbud 469
- D. Udlæg 482
 - 1. Begreb og anvendelse 482
 - 2. Udlægsgrundlaget: Hvad kan danne grundlag for udlæg? 482
 - 3. Udlægsgenstanden: Hvad kan der gøres udlæg i? 505

- 4. Den praktiske fremgangsmåde 520
- 5. Tinglig sikring, forældelse, auktion mv. 523
- E. Tvangsfuldbyrdelse af andre krav end pengekrav 528
- F. Tvister under fogedforretninger 533
- G. Auktioner 542
 - 1. Begreb 542
 - 2. Frivillig auktion 543
 - 3. Tvangsauktion 545

IV. SKIFTESAGER 573

- A. Betalingsstandsning – faktisk eller som led i en rekonstruktionsbehandling 574
- B. Frivillige gældsordninger 577
- C. Rekonstruktionsbehandling 589
 - 1. Rekonstruktionens indhold 591
 - 2. Rekonstruktionsprocessen 595
 - 3. Rekonstruktionsbehandlingens materielle retsvirkninger 601
 - 4. Den stadfæstede rekonstruktions materielle retsvirkninger 610
- D. Konkurs 614
 - 1. Grundlæggende begreber og principper 614
 - 2. Internationale virkninger af konkurs mv. 622
 - 3. Konkursbetingelserne 627
 - 4. Omstødelsessager 637
 - 5. Kreditorernes fyldestgørelse (konkursordenen) 645
- E. Gældssanering 657
 - 1. Gældssanering i eller uden for konkurs eller rekonstruktionsbehandling 657
 - 2. Skyldnerens begæring om gældssanering samt det første møde i skifteretten 659
 - 3. Lønindeholdelse under gældssaneringssagen 660
 - 4. Skifterettens medhjælper og dennes opgaver 660
 - 5. Proklama og præklusion 662
 - 6. Gældssaneringsforslaget og dividendeberegningen 663
 - 7. § 215-mødet i skifteretten – stillingtagen til gældssaneringsforslaget 664
 - 8. Kære til landsret af skifterettens afgørelse 665
 - 9. Efterfølgende ændringer af kendelsen om gældssanering – ny gældssanering 666

- 10. Dividendeudlodning, pantsikrede krav, bestridte krav, betingede krav 667
- 11. Valg af skæringsdag – hvilke krav omfattes? Skattekrav 669
- 12. Betingelserne for at opnå gældssanering 672
- 13. Skal pensionskonti ophæves? 679
- 14. »Gældssanering« gennem særlig sagsbehandling og afgørelse hos SKAT 680
- 15. Skattemæssige virkninger af gældssanering 681

V. STRAFFESAGER 683

- A. Strafferetsplejens grundtræk (forskelle og ligheder mellem civilprocessen og straffeprocessen) 683
 - 1. Sammenhæng med materiel strafferet 683
 - 2. Akkusatorisk strafferetspleje: Uden anklage ingen dom 684
 - 3. Styrkelse af tiltaltes/forsvarets stilling – *equality of arms* og *favor defensionis* 687
 - 4. Materiel sandhed 692
 - 5. Doms mænd og nævninger 693
 - 6. Hvor anlægges straffesagen? 695
 - 7. Unge tiltalte 696
 - 8. Offentlighed, mundtlighed og anklage 697
 - 9. Bevisstyrke og bevismidler 700
 - 10. Højesterets kompetence 708
 - 11. Sagsomkostninger 713
 - 12. Straff fuldbyrdelse og domstolskontrol 715
 - 13. Forurettedes stilling i sagen 716
 - 14. Borgerlige krav under straffesager (adhæsiionsproces) 718
- B. Efterforskningen 726
 - 1. Anticiperet bevisførelse 727
 - 2. Afhøringer og politirapporter 728
 - 3. Hvilke dokumenter mv. får retten? 734
 - 4. Meddelere og politiagenter 735
- C. Straffeprocessuelle oplysnings- og tvangsmidler 737
 - 1. Dommerkendelse, proportionalitet mv. 738
 - 2. Anholdelse 742
 - 3. Varetagtsfængsling 746
 - 4. Ransagning 760
 - 5. Beslaglæggelse og edition 762
 - 6. Legemsindgreb 766

- 7. Personundersøgelser 769
- 8. Mentalundersøgelser 769
- 9. Indgreb i meddelelshemmeligheden 771
- 10. Andre efterforskningsskridt: Fotoforevisning, konfrontation, efterlysning og observation 773
- 11. Tvangsindgreb uden for strafferetsplejen: husundersøgelse og indgreb i meddelelshemmeligheden mv. efter retssikkerhedsloven 775
- D. Sigtedes forsvar 777
 - 1. Nødvendigt/frivilligt, valgt/beskikket, obligatorisk/fakultativ 778
 - 2. Hvornår skal/kan forsvarer beskikkes? 780
 - 3. Objektivitet/subjektivitet 782
 - 4. Forsvarets ret og pligt 782
 - 5. Sigtedes/tiltaltes personlige ret og pligt 787
 - 6. Hvornår er man »sigtet«? 787
- E. Påtaleopgivelse, tiltalefrafald og påtalebegrænsning 789
 - 1. Tiltaleopgivelse 789
 - 2. Tiltalefrafald 790
 - 3. Påtalebegrænsning 795
- F. Sager, der behandles uden medvirken af domsmænd 797
 - 1. Bødeforelæg 799
 - 2. Bødevedtagelse i retten 803
- G. Tilståelsessager – § 831-sager 806
- H. Oprejsning og erstatning 812

Litteratur 823

Domme og kendelser 833

Stikordsregister 851

Forkortelser

EMRK	Den Europæiske Menneskerettighedskonvention
ERT	Europarättslig Tidsskrift
EU	Den Europæiske Union
EuZW	Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht
EØS	Det Europæiske Økonomiske Samarbejde
FM	Fuldmægtigen
H	Højesterets dom eller kendelse
J	Juristen
J.U.	Juridisk Ugebrev
NJW	Neue Juristische Wochenschrift
NTK	Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab
NRT	(norsk) Rettstidende
Rabels	Rabels Zeitschrift für ausländisches und internationales Privatrecht
R&R	Revision & Regnskabsvæsen
rpl.	retsplejeloven
rsL	retssikkerhedsloven
SvJT	Svensk Juristtidning
TEUF	Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (»Funktionstraktaten«)
T:FA	Tidsskrift for Familie- og Arveret
TfK	Tidsskrift for Kriminalret
TfR	Tidsskrift for Rettsvitenskap
TfS	Tidsskrift for skatter og afgifter
UfR	Ugeskrift for Retsvæsen
V	Vestre Landsrets dom eller kendelse
ZIP	Zeitschrift für Wirtschaftsrecht
ZPO	(tysk) Zivilprozessordnung
Ø	Østre Landsrets dom eller kendelse

DANSK RETSPLEJE – civil-, foged-, skifte- og straffeprocessen giver sin læser en samlet, integreret fremstilling af dansk retspleje, der ellers traditionelt fremstilles opdelt i civilproces, straffeprocess, insolvensproces etc.

DANSK RETSPLEJE er unik: den eneste fremstilling af retsplejen, der giver et samlet lærebogs- og håndbogsmæssigt billede af hele retsplejen – omfattende både civile retssager, fogedsager, skiftesager og straffesager tillige med et samlet overblik over de tværgående procesretlige principper.

DANSK RETSPLEJE kan anvendes både i teoretisk sammenhæng og i det praktiske retsliv. Også EU-retten og grundrettighederne, herunder retten til adgang til domstolene og til retfærdig rettergang, er integreret naturligt i bogen.

Som hidtil rummer også denne udgave af DANSK RETSPLEJE en righoldighed af praksis fra domstolene.

LARS LINDENCRONE PETERSEN, advokat, adj. professor, er forfatter og medforfatter til en række udgivelser inden for insolvens-, fuldbyrdes- og procesretten og har i en årrække undervist som ekstern lektor i disse retsområder på Københavns Universitet og CBS, Handelshøjskolen i København. Efter en karriere ved domstolene, senest som landsdommer i Østre Landsret, indtrådte Lars Lindencrone Petersen den 1. januar 2008 som partner i advokatfirmaet Bech-Bruun. Han er adjungeret professor i jura ved Aarhus Universitet.

ERIK WERLAUFF, advokat, professor, dr.jur., forsker og underviser ved Aalborg Universitet. Erik Werlauff er forfatter til en lang række erhvervsretlige fagbøger og artikler i danske og internationale fagtidsskrifter, og han rådgiver virksomheder i juridiske spørgsmål, ligesom han virker som voldgiftsdommer i danske og internationale sager. Han er medlem af Retsplejerådet med henblik på reformer af den civile retspleje i Danmark.

ISBN 978-87-619-3913-5

